

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות נג.

עין משפט נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"ו מהל' נחלות
הלכה י"א סגמ ע"ין טו
טו"ש"ע ח"מ כ"י רפ"ב סעי'
ז:

ק"ב ב מ"י פ"ז מהל' אשות
הלכה ז' סגמ לאחין ע"א
טו"ש"ע א"ש"ע כ"י ע"א סעיף
א' הבג"ש:

ק"ב ג ד ה מ"י פ"ז ס"ז
הלכה י"ט סגמ ע"ין
מח טו"ש"ע כ"י ק"א סעיף
טו:

ק"ב ד ה מ"י פ"ז מהל'
אשות הלכה י"ז ס"ז
ג' ע"ין טו"ש"ע כ"י ח'
סעיף טו:

ק"ב ח מ"י פ"ז מהל'
אשות הלכה י"ז ס"ז
ג' ע"ין טו"ש"ע כ"י ח'
סעיף טו:

ק"ב י מ"י פ"ז מהל'
אשות הלכה ז' סגמ
ע"ין מח טו"ש"ע א"ש"ע כ"י
טו:

ק"ב כ מ"י פ"ז מהלכה
א"ש"ע כ"י ע"א סעיף ז'
ק"י ז טו"ש"ע כ"י ע"א סעי' ז':

תורה אור השלם

1. משיב ק"ד תחת טו"ב
לא תמוש ק"ד תחת טו"ב
משל י"ז י"ג

הגהות הב"ח

(ה) נ"ב ס"כ איהו מיתמ'
רמ"ז:

תוספות ר"ד (המשך)

ולא כל הימנו של שמעון
למחול דהא הכא זכורא
דבני' היא ומשום דבעל
לא אהני אלא בהדי אשה
היא יכולה למחול. ודוקא
כפלא אמר זכה בבעור פ'
דדאי זכה ההוא פ' ואין
ליה זכא לעבד בידו למחול
דוכין לאדם שלא בפניו:
בני' רבא מוכרת כתובתה
לבעלה. פי' בטובת הנאה
דבבר מועט שאם תמות
בחיי' יורשה אמר ימות הוא
לא תגבה ויהי לא מת ובא
שאיפלו אם היו יורשה
יורשים אותה הוה הוא זוכה
בכל נכס' אחרי שמכרה לו
וכיון שאי' לירושה [אינן]
מוריש לבניה כתובתה בטר
דאיבעיא הדר פשטי' מוכרת
כתובתה לבעלה כמוכרת
לאחרים דמי. ודוקא תנאי
דבני' לית לא למחולת
כתובתה דחיי' מכת כתובתה
ר"ל כיון ומחילה אין לה
ירושת בני'. אבל תנאי דבנין
נוקבין שאינו תלוי בכתובתה
אלא תנאי בפ"ע הוא שהתנה
עליה אפי' שמחלה כתובתה
תנאו קיים ואפי' דארי' א'
לקמן מוחלת כתובתה אין
לה מונות דוקא מונות דתלוי
בכתובתה שאינו ניווית
אלא ער שתגבה כתובתה
וכיון דמתחב כתובתה כאילו
גבאתה דמי ואין לה מונות
אבלי מונות הבנות דלא תלו

הש"ת נמי אהדר בי. אע"ג דהן הן דברים הנקנים באמירה
היינו היכל דעמדו וקדשו והכל כשלה לחזור עדיין
לא קדשו אי נמי הכל כבר קידשו [קודם] לכן ואח"כ כחז ולא אמרינן
הן הן דברים הנקנים באמירה אלא כשקידשו אחר כך:

ותבעי ק"ד מוחלת. נראה לר"י

לפני דהוה לך לנמקט
בעיימתך במוחלת דשכיח טפי כדפירש
בזונטר ומסיק הש"ת מוכרת דלכ"ה
למימר זוי אנסוה אפי' דעמי נוטה
לומר הואיל ומכרה הפקידה מוחלת
מיבעיא דפשיטא דלית לה כתובה
זנין דכרין וכו"ג פ"ח כשיליה
המלניע (שבת דף ע"ה) גבי ניקט
בדלי טורח: **ש"אין** אני קורא
בה לבשתנשאי לאחר תמלי מה שכתוב
א"י. והא דתניא לעיל (דף מו):
קצורתה תחת כתובתה היינו נדוניית
כתובתה והיינו דוקא נשואה שהיא
יורש נדונייתה ומיניו שנקראת
נדויא כתובה כדאמר לעיל (דף מח):
נכנסה עמו לנן אע"פ שכתובתה
בצית צעלה ואם תאמר והא מדרש
כתובה לא דרשי אלא צית שמאי
דלמרינן צפרק האשה שלום (בימות
דף קטו: ושם) לתנן האשה שאמרה
מת צעלי ז"ש אומרים מנשא ומטול
כתובה וז"ל אומרים מנשא ולא מטול
כתובה כו' א"ל ז"ש לצי"ה והלא
מספר כתובה נלמד שהיא כותב לה
לכשתנשאי לאחר כו' ואע"ג דקמ"ט
התם חזרו ז"ה ליהרות כז"ש לא
משום דלית להו מדרש כתובה הדרי
זכו אלא מק"ו שאמרו להו ז"ש
התרתם הערוה החמורה לא נתיי
ממון הקל דהא אמר צפרק האשה
שנפלו (לקמן דף פ"א. ושם) מאן
שמעת להו דלית להו מדרש כתובה
ז"ש משום דלא חזרו ז"ה משום
מדרש כתובה אלא מק"ו דפרי' וא"כ
היכי אתי הכא כז"ש ותו אצי' ורבה
דדריש לעיל (דף ע"ה). ואהדרנין
למדינתך ואותבנין לאימנו ושמואל
דדריש נמי לשון השטר צפ"ק דז"מ
(דף טו). גבי הא דאמר צעל חוז
גובה את השצמ דע שכן כותב לו
ואנא איקוס ואשפי כו' אטו וכלו
כז"ש והא צית שמאי צמקוס צית
הלל אינה משנה ונראה דבא"ה הלכה
כז"ש משום דאשכחנא כמה תנאי

דקיימי
דגברא רבא הוה אמינא לך ימשיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו
י"ב ר"ג ועולא ואבימי בר רב פפי ויתבי רב חייא בר אמי גבייהו אתא ההוא
גברא דשכיבא ארוסתו אמרי ליה זיל קבר או הב לה כתובתה אמר להו רב
חייא תנינא ^(ט) אשתו ארוסה לא אונן ולא מיטמא לה וכן היא לא אוננת
ולא מיטמאה לו ימתה אינו יורשה ימת הוא גובה כתובתה טעמא דמת הוא
יהא מתה היא אין לה כתובה מאי טעמא אמר רב הושעיא שאין אני קורא
בה ^(ט) לבשתנשאי לאחר תמלי מה שכתוב ליכי כי אתא רבין אמר ריש
לקיש ארוסה שמתה אין לה כתובה אמר להו אביי זילו אמרי ליה
שקילא

בכתובתה קיים הוא: יתיב רבין ב"ח קמי' דר"ח ויתבי וקאמר משמיה דר"א מוחלת כתובתה לבעלה אין לה
מונות. פי' מן היתומים באלמנותה דכמאן דגביא לכתובתה דמיא הואיל ותנאי חובה ככתובה ואמרי' לקמן
ותבעת כתובתה מן היתומים א"ל מונות: א"ל אי לאו דקאמרת לי משמיה דבבאי רבא הוה אמיתא לך משיב
רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו יתיב ר"ג ועולא ואבימי בר פפי ויתבי ר"ח ב"א גבייהו אתא היא
גברא דשכיב ארוסתו א"ל זיל קבר או הב לה כתובה. פי' שיש כתובה לארוסה א"ל ר"ח ב"א תנינא. פי'
המורה ברייתא אני שונה דאיכא למשמע מינה שאינו חייב בקבורה של ארוסתו דתני ר"ח ב"א אשתו ארוסה
לא אונן לאסור אבל זיל ותיב לו ואין הבעל יורשה שיריש עכשיו גם הוא לבי"ד שכבר
ואין אינות אלא יום א' כדגמרי' במועד קטן וראויהיה כיום מר ובשעה שמתו מוטל לפניו: ולא מטמא לה.
פי' אם הוא כהן דכהן אינו מטמא אלא ב' מת מצוה האמורים ב' כהנים ושאריו היא א' מהן. דלכ"ה לה
טמא מצוה ואמרינן ביבמות שארו ז' אשתו וארוסתו אינה שארו ב' כהנים ולא אוננת ולא מיטמאה לה. פי' אם

חזו. רב פפא דלא ניחא ליה ליהודה למיעל: **וכ"ש** מזכר לנרסא.
והכל איבעורי אחסנתא הוא שזה כותב לזמו מה שהיה ראוי להוריש
לזניו: **דא"ר יוחנן**. לעיל [נ"ג]: שיקפון אדם ויתן לזמו ויליף לה מקרא:
לעשויה נמי. בתמיה: **מעללי** ידידי היינו עשויו. כניסתי עמך זהו
עשוי עשיתי. ר"ב פפא ליהודה כצדדי:
אפי' שרצה היה ליהודה דברים
ועל: **סבר איהו**. אבא סוראח האי
דשתיק יהודה מרתה רתח שאין
הנדויא הוגנת בעיניו: **אי מינאי ידי**.
אם נעלת ממני ענה: או אין לה.
מי אמרינן כיון דמכרה לבעלה פקעה
לה תורת ירושת אציה מלהוריש
נדויא שלו לזני צמו שהיה מכרתה
ואין כל הירושה צלח מעשוי אלא
מכח הבעל ויחלפו כל זניו צמוה
זני ז' נשיו: **וסיבעי לך מוחלת**.
שהוא דבר מזוי מן המכר ואי משום
דלא מטא הנאה ליה מכל מקום
פקעה זכותה בחייה: **הש"ת מוכרת**
מצעיא לי. כלומר מי סברת דמשום
הנאה דמטא ליה מיסק אדעתאי
דפקעה זכותה: **הש"ת מוכרת**.
דלנוסה היא סלקא אדעתאי דפשיק
זכותה ומיבעיא לי כל שכן מוחלת דלא
אנוסה: **מחו לה מאה עולמי צעולה**.
מכין אותה מאה מכות בצלושה
שצדקשה צרול כמין משקולת קטנה
שמהה עוכלא: **מוכרת כפונסה**
אחרים. צבוצה הנאה שאם נתארמלה
לא נתגרשה ועלזה לקימות ואם מתה
ירשנה צעלה וזמנה וירשה צעלה:
יש לזניה כפונסה בנין דכרין. דהא
כי לא זכינתה נמי ירית לה צעל ותקון
לה רצנן השתא נמי לזני צעל כמוכרת
לא פקעה זכותה. ואי משום דהוקל
בעיניה למוכרה ולהפסיד את זניה
אם נתארמלה לא נתגרשה זוי אנסוה
שהזכרה לה: **אחולי אהילנסא**.
ונקל בעיניה להפסיד זניה ומכחזמה
חנס: מוכרת לבעלה. נמי טובת
הנאה צעלמא דבר מועט שהרי אם
מתה יורשה ואינו לוקח ממנה אלא
שאר מת הוא לא תגבה והרי לא
דמי. והואיל וצדו הכמותה
והוקל בעיניה להחליטה: **אין יורשין**
של זו. משנה היא צימות האשה
שהלך צעלה למדינת היס ואמר לה
עד אחד מת צעליך והמירוה לינשא
והישאת ואחר כך צל צעלה תלך
מזה וזוה ואין לה כתובה לא מזה
ולא מזה ואם מתה אין יורשין של זה
זה צנים שיש לה מזה ומוכה יורשין
כתובתה: **והיוני צה כפונסה מאה**
עבדוסה. הא אמרת אין לה כתובה:
ואמר רב פפא כפונסה בנין דכרין.
והכי קאמר מתה היא צחי' שניהם
ירשוה הם אין צנים שיש לה מזה
וזמנה נוטלין כפונסה אמר ככנין דכרין
ככצדין לחוק ככנין אציהם אלא

לא תהיה בעבורי
אחסנתא. מקום שמעבר
הצב תלה מן החלו לה,
ואפילו להינות לאחד ולמנוע
לאחד (שב"ם ב"ב קל"ג).
ואמר רב פפא כחובה
בנין דכרין. הכל לא שקלי
ירשנה דלה כפונסה בנין
דכרין אלא בני הכשרה נוטלין
כפונסה אמר והשאר מולקין
בזה (ביבמות כ"ג). לא אונן.
אין אנוסתה חל עליו לאסור
אכילת קדשים (ב"מ י"ג). אם
מתה חל עליה כפונסה
מתה אנוסתה (סנהדרין כ"ח).
ולא מיטמא לה. אם כהן
הוא דכתיב כי אם לשאריו
והיינו שאמנו, והוא לאו שאריו
הוא, דלא צמו עדיין ליה
קירוב כשי' (ב"מ י"ח). וכן
היא לא אוננת. להיות
למורה כקדשים (ביבמות כ"ג)
איה נאסרת כחנינית מימנה
כקדשים (סנהדרין כ"ח). ולא
מיטמאה לו. לא משום
הכונה קאמר, דאין כהנת
מוחלת על הטומאה. דכתיב
על בני אהרן, אלא אינה זקוקה
לעמא לו, לא כהנת ולא
שפאלית, שמהו להחמיק
כשעצם ממי מזה האמירה
כפונסה, דכתיב לה יעמא
ותנאל לה יעמא מזה ואם
לא לה מעמאלם איתו בעל
כדמו, ומעשה בניסם הכהן
כו' (תורת כוהנים ב"מ)
י"ח. ובעיני' לקמן פ"ג. אינה
זכירה להחמיק לו, ולא
דוקא נקט ולא מיטמאה דהא
הטומאה, אלא אידי דנקט לא
אוננת דלמרינן לה, נקט ולא
מיטמאה, דכתיב למינת תמי
ולא נקט ולא מיטמאה בנין
כגנל, ששפאלים מוחלים
על הטומאה מונענלתם לא
מגע (ביבמות כ"ט). מתה
אינו יורשה. ירושתה בעל
נפקא לן משאריו הקרוב
אלו משפחתו וירש אותה
כז"ר (קול): והא לאו שאריו
הוא (ב"מ י"ח). ובעיני' לקמן
פ"ג. מת הוא אוננת
כתובתה. ולא נכנסה אל מן
הארוסה מיתומא (ביבמות
כ"ט). וסנהדרין כ"ח. ועי' לקמן
פ"ג.

(א) ז"ר קל"ג: (ב) ועיל י"ז:
ות"י ועימ' ס"ד על הגליון
מגיה טו: (א) ז"ל ועל וכן
העתיק מוס' כ"ב ח' ד"ה
אכפיה וכו' בשאלות פקעה
וילא כ"י כ"א: (ד) ז"ר פ"ה:
(ה) ועי' מוס' ז"ר פ"ט:
[מת' א] (ו) בימות כ"ג: (ז) [שם
כ"א]. (ח) ז"ר י"ח. בימות כ"ט:
מג: לקמן פ"ט: סנהדרין כ"ח:
[ועי' ז"ר פ"ט]. (ט) [בימות כ"ח].
(י) ז"ל כשערה וכו' דכתיב
ז"ר י"ח. ד"ה א"ל: (כ) [ומרי'
אמר פ"ר א"ל]. (ל) [לקמן ק"ב
ועי' עוד בתוס' לקמן ק"ב.
ד"ה מש"כ].

מוסף רש"י

לא תהיה בעבורי
אחסנתא. מקום שמעבר
הצב תלה מן החלו לה,
ואפילו להינות לאחד ולמנוע
לאחד (שב"ם ב"ב קל"ג).
ואמר רב פפא כחובה
בנין דכרין. הכל לא שקלי
ירשנה דלה כפונסה בנין
דכרין אלא בני הכשרה נוטלין
כפונסה אמר והשאר מולקין
בזה (ביבמות כ"ג). לא אונן.
אין אנוסתה חל עליו לאסור
אכילת קדשים (ב"מ י"ג). אם
מתה חל עליה כפונסה
מתה אנוסתה (סנהדרין כ"ח).
ולא מיטמא לה. אם כהן
הוא דכתיב כי אם לשאריו
והיינו שאמנו, והוא לאו שאריו
הוא, דלא צמו עדיין ליה
קירוב כשי' (ב"מ י"ח). וכן
היא לא אוננת. להיות
למורה כקדשים (ביבמות כ"ג)
איה נאסרת כחנינית מימנה
כקדשים (סנהדרין כ"ח). ולא
מיטמאה לו. לא משום
הכונה קאמר, דאין כהנת
מוחלת על הטומאה. דכתיב
על בני אהרן, אלא אינה זקוקה
לעמא לו, לא כהנת ולא
שפאלית, שמהו להחמיק
כשעצם ממי מזה האמירה
כפונסה, דכתיב לה יעמא
ותנאל לה יעמא מזה ואם
לא לה מעמאלם איתו בעל
כדמו, ומעשה בניסם הכהן
כו' (תורת כוהנים ב"מ)
י"ח. ובעיני' לקמן פ"ג. אינה
זכירה להחמיק לו, ולא
דוקא נקט ולא מיטמאה דהא
הטומאה, אלא אידי דנקט לא
אוננת דלמרינן לה, נקט ולא
מיטמאה, דכתיב למינת תמי
ולא נקט ולא מיטמאה בנין
כגנל, ששפאלים מוחלים
על הטומאה מונענלתם לא
מגע (ביבמות כ"ט). מתה
אינו יורשה. ירושתה בעל
נפקא לן משאריו הקרוב
אלו משפחתו וירש אותה
כז"ר (קול): והא לאו שאריו
הוא (ב"מ י"ח). ובעיני' לקמן
פ"ג. מת הוא אוננת
כתובתה. ולא נכנסה אל מן
הארוסה מיתומא (ביבמות
כ"ט). וסנהדרין כ"ח. ועי' לקמן
פ"ג.

תוספות ר"ד

שאיין שם אלא שתי כתובות
צדומיעמות וישקלו נמי בנין
דקמייתא כתובת בני' כו'
שיקפון ואמאי תנן לקמן
ב' מי שהיה נשוי וד'
צ"ג דאם אין שם מותר
דער על שתי כתובות אינן
נוטלין כתובת בני' אלא
חולקין אותה בשתי וליטנין
להא חילתא מעיקר תקנתא
דכתיב יתן חולקיהן דעם
אחוריה: במקום דמיעקרא
נחלה דאוריית' לית תקין
רבנן. פי' במקום דמיעקרא
נחלה דאורייתא משום נחלה
דרבנן לא תקין רבנן נחלה
ידירה לעקר נחלת חולקת
שהוא מן התורה או יטלו
פשיטא לי מוכרת כתובתה
לאחרים יש להן כתובת בנין דכרין. מ"ש וזו אנוסה. פי' היא מכרה כתובתה
לאחרים בטובת הנאה שותנים ממונם על הספק שאם התאלמן או התגרש יוכו הלקיחות בכתובתה אבל אם
תמות היא בעלה יורשה הכל ש' זה כתובת בני' שהרי הבעל יורשה והיא כשפטר לא נתקלה מכל תנאי
כתובתה שנתקלה בכל וזו אנוסה: מוחלת כתובתה לבעלה אין לה כתובת בני' מאי טעמא
אחולי' אשתא. פי' ואיהא אנוסה אבל זיל ותיב לו ואין הבעל יורשה שיריש עכשיו גם הוא לבי"ד שכבר
מחלה לו אפילו מהיום וא"צ עכשיו לירשה הלך אין לה כבני' מכאן מוכח שראובן שאמר לשמעון קנה
ממני בסודר שאמן לך חפץ פי' אינו ירעה שמעון לחלה מוחל (והרב) אומר אם ירעה לחלה א"י למחול
והרפסיד ללוי מה שקנה בכשילו ואינו דומה זה הוא ואין ללמוד זה מזה) ולא אמרינן זכותא דלוי הוא